

KIRJALLINEN KYSYMYS 1058/2013 vp

Tulkkikustannusten kasvu ja koordinointi valtion eri hallinnonaloilla

Eduskunnan puhemiehelle

Tulkkauspalveluiden määrä ja niiden kustannukset ovat useilla valtion hallinnonaloilla merkittävän suuria. Sisäasiainministeriössä tulkkauspalveluihin käytetään vuosittain noin 3,6 miljoonaa euroa. Kustannukset syntyvät poliisin, rajavartiolaitoksen ja maahanmuuttopoliisin käyttämistä tulkkipalveluista. Poliisin osuus kuluista on suurin, ja tänä vuonna on arvioitu, että poliisin määrärahoista 2,2 miljoonaa euroa menee tulkkauksen järjestämiseen.

Oikeusministeriössä vuonna 2012 tulkinpalkkioihin ja tulkkien palveluihin on käytetty lähes 2 miljoonaa euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tulkkipalveluista aiheutuvat kustannukset vuonna 2012 ovat olleet jopa 12 miljoonaa euroa. Kustannukset syntyvät kunnille maksettavasta korvauksesta, kun ne vastaanottavat kansainvälistä suojelua saavia pakolaisia.

Määrät kasvavat vuosittain, ja myös lokakuussa voimaan tullut niin sanottu EU:n tulkkauksiin tulee kasvattamaan tulkikustannusten määrää eri hallinnonaloilla. Esimerkiksi Suomen tullissa tulkkipalveluihin käytettävät kustannukset voivat direktiivin asettamien määräysten myötä jopa kuusinkertaistua. Tällä hetkellä Tullin tulkikustannukset ovat noin 130 000 euroa vuodessa, ja suurin osa tulkkauksesta pyritään hoitamaan oman henkilökunnan voimin. Haasteita tuovat Tullille sekä myös muille hallinnonaloille eksoottiset kielet, joiden tulkkeja ei Suomesta löydy. Näissä tilanteissa tulkki joudutaan lennättämään ulkomailta.

EU:n tulkkauksiin mukaan tuomioistuinten on annettava muulle kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkieliselle rikoksesta epäillylle maksuton käännös haastehakemuksesta, tuomiosta ja vangitsemispäätöksestä kohtuullisessa ajassa. Epäillyllä on samoin oikeus saada poliisilta käännös pidättämisestä koskevasta päätöksestä. Muustakin olennaisesta asiakirjasta olisi annettava käännös, jos se on tarpeen vastaajan oikeuden valvomiseksi. Näiden muutosten on arvioitu lisäävän tulkkauksi- ja käännöskustannuksia käännösoikeuksissa ja hovioikeuksissa nykyisestä noin 800 000 eurolla eli noin 30 prosentilla.

Tulkikustannukset hajautuvat eri alueille, ja osa kustannuksista maksetaan budjettivaroista, kun taas osa saatetaan periä palvelujen käyttäjältä. Esimerkiksi terveydenhuollossa potilaan pitäisi itse maksaa tulkkauksesta johtuneet kulut. Tämä ei kuitenkaan aina toteudu. Kustannuksia syntyy esimerkiksi terveydenhuollossa siitä, että vuosittain lukuisia lääkärin vastaanottoaikoja jää käyttämättä ilman peruutusta ja mahdollinen tulkki saapuu paikalle turhaan. Kuka tulkikustannukset tuolloin maksaa? Valtionhallinnon tulkkauksiin käytettävien kustannusten määrästä on todella vaikea saada yksityiskohtaista tietoa. Tiedusteluista huolimatta sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä valtionvarainministeriöstä ei saatu tietoa tulkikustannuksista ministeriöiden osalta.

Tulkikustannukset tulevat asiantuntijoiden mukaan edelleen kasvamaan. Miten tähän kustannustarpeeseen on varauduttu?

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Valtionhallinnon tulkkauspalveluihin käytettävien kustannusten määrästä on todella vaikea saada tietoa. Kuinka pal-

jon euromääräisesti valtionhallinnossa on ministeriöittäin tulkkikustannuksia vuositason tasolla ja

miten EU:n tulkkausdirektiivin aiheuttamiin eri hallinnonalojen yhä nouseviin tulkkikustannuksiin on varauduttu?

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 2013

Anne Louhelainen /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Anne Louhelaisen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1058/2013 vp:

Valtionhallinnon tulkkauspalveluihin käytettävien kustannusten määrästä on todella vaikea saada tietoa. Kuinka paljon euromääräisesti valtionhallinnossa on ministeriöittäin tulkkekustannuksia vuositasona ja

miten EU:n tulkkausdirektiivin aiheuttamiin eri hallinnonalojen yhä nouseviin tulkkekustannuksiin on varauduttu?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tulkkauskustannukset katetaan ministeriöissä, valtion virastoissa ja laitoksissa pääosin toimintamäärärahoista. Jokainen ministeriö, virasto ja laitos vastaa omista toimintamenoistaan ja seuraa niiden käyttämisestä. Tulkkauskustannukset muodostavat vain pienen osan kaikista toimintamenoista, eikä niiden osalta ole yleisesti järjestetty erillistä seurantaa.

Euromääräisiä tulkkauskustannuksia ministeriöittäin ei näin ollen ole mahdollista antaa. Tulkkauskustannuksia voidaan kyllä selvittää, mutta tämä edellyttäisi merkittävää työpanosta. Käytännössä tulkkausmenot olisi kirjanpidosta ero-

tettava muista toimintamenoista ja sen jälkeen laskettava yhteen niiden kokonaismäärä. Mikäli tiedot haluttaisiin ministeriöittäin tai virastoitain, olisi työ tehtävä jokaisessa ministeriössä ja virastossa erikseen.

Tulkkauspalveluita ministeriöt, virastot ja laitokset voivat hankkia joko kilpailuttamalla palvelun itse tai käyttämällä yhteishankintayksikkö Hansel Oy:n koko valtionhallinnon käyttöön kilpailuttamia sopimuksia. Hansel Oy:n kilpailuttamien sopimusten käyttö on viime vuosina kehittynyt siten, että vuonna 2010 puitesopimuksen kautta ostettiin tulkkauspalveluita noin 850 000 eurolla, vuonna 2011 noin 2,2 miljoonalla eurolla ja vuonna 2012 noin 3,3 miljoonalla eurolla. Puitesopimuksen käytön suhteellisen nopea kasvu selittyyneen pääosin sillä, että vanhojen sopimusten päätyttyä ministeriöt, virastot ja laitokset ovat siirtyneet käyttämään Hansel Oy:n neuvottelemia sopimuksia.

EU:n uuden tulkkausdirektiivin vaikutuksia tulkkauskustannuksiin on pohdittu niissä yhteyksissä, joissa direktiivin kansallista toimeenpanoa on valmisteltu. Tarkkoja arvioita kustannusten ja tulkkausten määrän kehittymisestä on mahdollton antaa, mutta kukin ministeriö ja virasto huomioi direktiivin mukanaan tuomat mahdolliset lisävelvoitteet omassa toiminta- ja taloussuunnittelussaan. Tätä kautta tulkkauskustannuksien muutoksiin voidaan hallinnonaloilla varautua.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2013

Valtiovarainministeri Jutta Urpilainen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1058/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Anne Louhelainen /saf:

Det är verkligt svårt att få information om beloppet av kostnaderna för tolkningstjänster inom statsförvaltningen. Till hur stora belopp uppgår tolkkostnaderna inom statsförvaltningen för de olika ministerierna på årsbasis och

hur har man förberett sig inför de allt högre tolkkostnader inom olika förvaltningsområden som EU:s tolkningsdirektiv medför?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Vid ministerierna, statens ämbetsverk och inrättningar täcks tolkningskostnaderna i huvudsak med omkostnadsanslag. Varje ministerium, ämbetsverk och inrättning svarar för sina egna omkostnader och följer hur anslagen används. Tolkningskostnaderna utgör bara en liten del av de totala omkostnaderna, och det har inte generellt ordnats någon separat uppföljning av dem.

Det går därför inte att ge några uppgifter om beloppet av tolkningskostnaderna för olika ministerier. Det är visserligen möjligt att utreda tolkningskostnaderna, men då skulle det krävas en betydande arbetsinsats. I praktiken skulle det gälla att i bokföringen avskilja tolkningsutgifter från de övriga omkostnaderna och därefter ad-

dera dem för att få reda på totalbeloppet. För att få uppgifterna för varje ministerium eller ämbetsverk måste arbetet göras separat vid varje ministerium och ämbetsverk.

Ministerierna, ämbetsverken och inrättningarna kan skaffa tolkningstjänster antingen så att de själva konkurrensutsätter servicen eller så att de använder sig av de avtal som inköpscentralen Hansel Ab konkurrensutsatt för att användas inom hela statsförvaltningen. Under de senaste åren har användningen av Hansel Ab:s konkurrensutsatta avtal utvecklats så att via ramavtalet köptes det år 2010 tolkningstjänster till ett belopp av cirka 850 000 euro, år 2011 till ett belopp av cirka 2,2 miljoner euro och år 2012 till ett belopp av cirka 3,3 miljoner euro. Den relativt snabba ökningen av användningen av ramavtalet kan eventuellt förklaras med att när de gamla avtalen upphört att gälla har ministerierna, ämbetsverken och inrättningarna övergått till att följa de avtal som Hansel Ab förhandlat fram.

De konsekvenser som EU:s nya tolkningsdirektiv har när det gäller tolkningskostnaderna har diskuterats i de sammanhang där det nationella genomförandet av direktivet har beretts. Det är omöjligt att ge några exakta bedömningar av hur kostnadsbeloppen och tolkningsmängden kommer att utvecklas, men varje ministerium och ämbetsverk beaktar i sin planering av verksamheten och ekonomin de eventuella tilläggsförpliktelser som direktivet medför. På så vis kan man inom förvaltningsområdena förbereda sig på att tolkningskostnaderna förändras.

Helsingfors den 5 december 2013

Finansminister Jutta Urpilainen